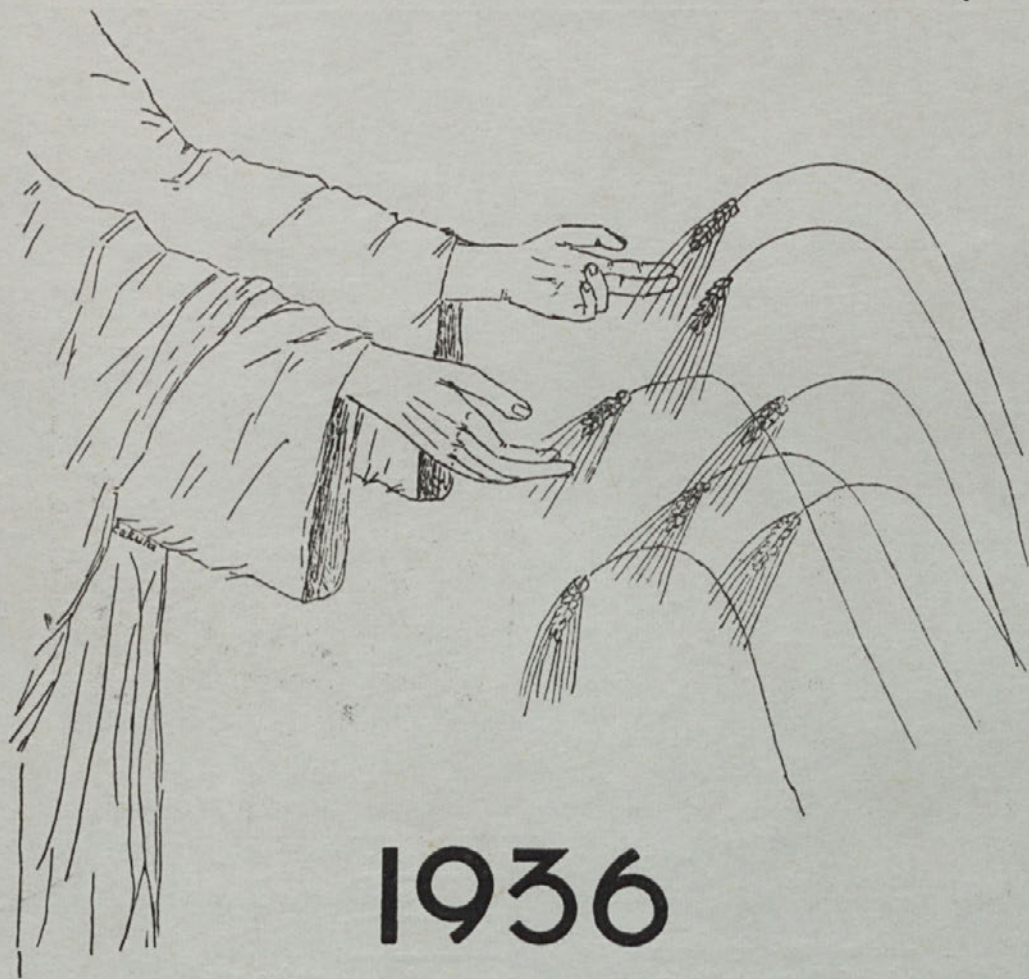

Poštšina plačana v gotovini.

Štev. 5.

NAŠ^V DOM

1936

LIST·SLOVENSKE·MLADINE

»Naš dom« izhaja vsakega 10. v mesecu. Rokopise in vse, kar spada v uredniški del lista, je čimpreje po izlitju prejšnje številke poslati na urednikov naslov: Dr. Meško Josip, Maribor, Magdalenski trg 3.

»Naš dom« se naroča pri upravi »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5, in stane pod skupnim naslovom Din 18, posamezni naročniki pa bodo plačali Din 20 letno.

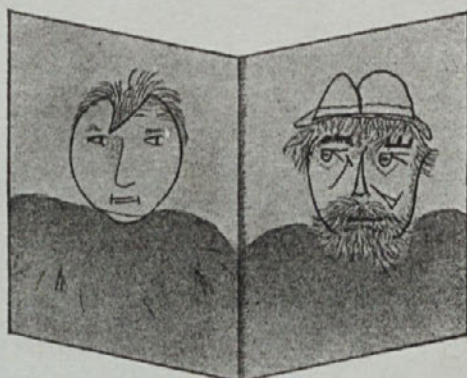
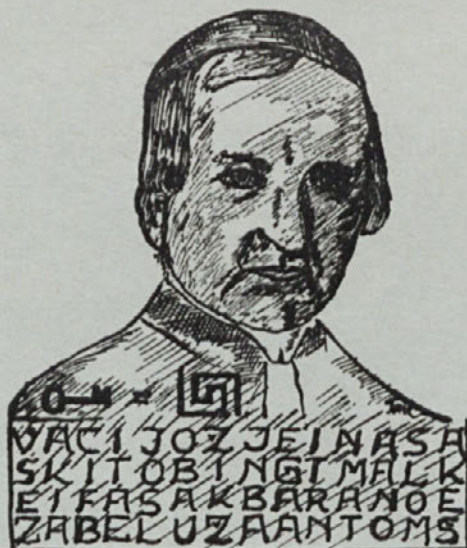
Zaupniki in agitatorji »Našega doma«! Delo in propaganda za naše glasilo naj se neprekinjeno in nezmanjšano nadaljuje. Vedite, da vsaka stotina novih naročnikov lahko pripomore do večjega obsega »Našega doma«.

Kjer želite objavo slik, fantovskih skupin, pošljite Din 40 kot odškodnino za napravlo klišaja na naslov uprave.

A. M. Slomšek.
(T. Kos; 25 točk.)

Dvojni obrazi.
(Castor et Polux; 25 točk.)

Lestev.
(Franc Modrinjak; 25 točk.)

a			a
a	b	d	d
e			f
g	g	i	i
k			l
n	n	r	r
r			t

star narod

vodne rastline

gorovje v južni Ameriki
navpično ime misijonarja

»Maturitetna« vprašanja.
(Vsebirad Nemanič; 20 točk.)

1. Kaj je v začetku Novega leta?
2. Kaj imaš na koncu nosa?
3. Kaj je vedno pred koncem sv. maše?
4. Kako se navadno prične delo?
5. Kaj zapaziš sredi otoka?
6. Kaj nosijo miši spredaj?
7. Kaj si že skoro gotovo dobil?

Nadaljevanje na 3. strani.

Sramota naše vasi.

Z čudnimi občutki odloži naš človek časopis, ki poroča tako pogosto o surovosti naših fantov, o pokoljih in pretepih, o sovraštvu in obračunavanjih. Človek bi mislil, da se bodo take stvari dogajale kje v delavskih četrtih mest, kjer se ljudje morajo boriti za kruh in delo, kjer živijo vedno v neprijetnem pričakovanju bodočnosti, o kateri ne vejo kaj jim bo prinesla. Pa ne! Godijo se v naših vaseh, ki jih hvalimo radi njihove lepote in dobrodušnosti in poštenosti njihovih ljudi, godijo se v naših vaseh, ki nam s svojo priprostostjo, pristnostjo in življenjsko resničnostjo ohranjajo vse one lepe poteze narodnega značaja, ki je bil toliko opevan od pesnikov in ovekovečen po pisateljih.

Vprašujemo se kako je to mogoče. Kje so tiste zle sile, ki zastrupljajo duše naših fantov na vasi, da ne ljubijo življenja plemenitega človeka, ampak iščejo izživljanja čisto na dnu? Odkod je ta kuga prišla, kdo bo odgovoril? Morda je posledica vojne, ki je zrahljala vse in vsemu življenju vtisnila svoj razkrojevalni znak? Sicer je pa važnejše vprašanje, kako odpomoči tem sramotnim pojavom med mladino, vdano pijančevanju in surovosti. Res, važno vprašanje! Ali naj dopustimo, da se razpase ta surovost in nam uniči še več vaškega poštenja in mirnosti? Ali naj skazi povsem lepo lice naše vasi? Nikakor! Pošten fant mora v boj proti tej sramoti naše vasi!

Ali nas čutijo danes oni fantje, ki iščejo izživljanja svoje mladosti v surovosti in pijančevanju, v živalskem obnašanju in v službi najnižjih strasti in nagonov? Zdi se, da nas ne čutijo, da ne vedo za nas. Ne vedo, da je v vasi oziroma v župniji skupina fantov, ki pravilno razume svojo mladost in ki ve, da je samo plemenito vedenje resnična odlika fanta. Ker nas ne čutijo in ne poznajo, se ne zavedajo svojih napak in jih ne popravijo. Morajo nas pa čutiti. Vedeti morajo, da smo in da obsojamo njihovo početje, da jo smatramo za sramoto, za izdajstvo.

Fantje! Premalo je eden članek, da vam poda program za to veliko, pa zelo potrebno delo. Mislite in pišite o tem sami in pomagajte, da najdemo način kako zatreti tisto nefantovsko in nečloveško razuzdanost naše fantovske mladine na vasi. Narod hira vsled nje in izgublja na moči. Škoda tudi malega naroda!

Slabosti in grehe drugih opazimo in jih grajamo. Nimamo pa poguma boriti se proti njim in jih grajati z vso doslednostjo. Ali ni v tej naši boječnosti in nedoslednosti tudi naša velika slabost? V čem smo torej boljši od onih?

Stanovi in država.

Ideja jugoslovanske države.

Jugoslovanska država ima kratko preteklost. Komaj sedemnajst let je od ujedinjenja. Državljska zavest postaja jačja in upamo, da bomo mogli v najkrajšem času ugotoviti, da je močno in globoko usidrana v srcih jugoslovanskih državljanov. Vso delo in vsa vzgoja bo morala stremeti za tem, da jugoslovansko državno miselnost utrdi in privzgoji prepričanje, da je jugoslovanska država edini skupen dom, ki bo varoval naše narodne kulturne dobrine in jim zagotovil nemoten razvoj. Nasprotna mnenja so zmote ljudi, ki trezno ne mislijo in ki se dajo voditi od užaljenosti in kapric.

Bitni vzrok postanka jugoslovanske države je sorodnost Slovencev, Hrvatov in Srbov, zavest, da so najbližji slovanski narodi in med seboj najbolj sorodni po jeziku in drug na drugega navezani po usodi, ker stanujejo na istem srednjeevropskem ozemlju. Nobeden izmed teh treh narodov ne more sam zase živeti močnega državnega in narodnega življenja utesnjen na velezgodovinskem, od starorimskih časov do danes najbolj važnem in prepornem ozemlju sveta. Le izredno neugodni in za Jugoslovane usodepolni razvoj vse dodanašnje zgodovine je do svetovne vojne oviral, da ni moglo nastati to nujno državno telo v naši zemlji. Z vsemi mogočimi sredstvi se je iz nemškega severa, iz italijanskega jugozapada in iz mohamedanskega vzhoda oviral nastanek jugoslovanske države.

Iz krvi in meteža svetovne vojne se je porodila naša država, kot otrok bolečin, dolgo pričakovani. Tako je naša država danes uresničenje tistih zamisli, ki so bili z njimi po božji Previdnosti navdahnjeni veliki misleci jugoslovanskih narodov, in je s tem stopila v vrsto onih sil, ki bodo odločujoč činitelj človečanske kulture v Evropi. Iz tisočletnega pozabljenja in robstva stopamo v dobo aktivnosti, postajamo država, ki z drugimi vred gradi in odločuje. Prišel je s tem tudi čas, ko se moramo v polni meri zavedati svojih dolžnosti. Dostojanstvo svobode nalaga človeku tudi velike dolžnosti, odgovornosti. Zato je treba posebno v naši mladini nove luči, novih spoznanj in mnogo vzgoje. To naše delo bo pa tem boljše, kolikor boljše bo naše samospoznanje, spoznanje naše države, njenih ciljev. Predvsem je treba spoznati idejo te države.

Kaj je ideja naše države? Ideja naše države je ideja ljudstev, ki prebivajo v tej državi, to so pa Slovenci, Hrvati in Srbi. Jugoslovanska država obstoja v resnici iz slovenske, hrvatske in srbske ljudske kulture. Treba je zato poznati posebnost Slovencev, Hrvatov in Srbov, da zamoremo ugotoviti in čem naj se gradi jugoslovanska kultura in državno življenje.

Vsaka kultura naroda raste po gotovih zakonih, čisto priprostih, nič umetnih. Vsak narod je nekaj posebnega, ima nekaj svojstvenega, ustreza čisto posebni božji ideji, ki jo je v njega položil Stvarnik.

Jugoslovanska država se bo v svojem razvoju morala naslanjati na kulturne posebnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov. Zato je prva in stroga dolžnost, da se zavemo Slovenci slovenskega, Hrvati hrvaškega in Srbi srbskega narodnega bistva. Le na ta način bo mogoče graditi nekaj trajnega, resničnega. Država je v nekem oziru le gol mehanizem, nekaj stroj, življenje ji da le življenje naroda, spojit se mora torej z ljudsko dušo.

Vkljub sorodnostim imamo Slovenci, Hrvati in Srbi vendar mnogo stvari, ki so različne, ima vsak svojo posebno kulturo. To moramo ohraniti, ker je temelj na katerem gradimo dalje. Raditega ne bo trpela enotnost države. Država bo kakor telo, ki ga tvorijo različni udje, pa vendar je telo enota. Saj tudi stanovi, dasi po svoji stanovski kulturi različni, tvorijo narod, ki je enota, sestavljena iz delov, ki služijo višjemu cilju, narodu. Tako bo tudi slovenska, hrvatska in srbska narodna kultura služila visokemu cilju — jugoslovanski državni skupnosti. Dr. X.

Adam in Barica.

(Za kravico.)

Kmečki roman. — Spisal J. Š. Baar, prevedel X.

V.

»Kaj se tu vrši? Kaj se dogaja?« je mislila Barica neprestano in gledala to poulično vrvenje in šumenje in pričakovala, da vsak trenutek zagleda kakšno strašno nesrečo, požar ali poplavo, podrti koč ali porušen most in da vse hiti in drvi na to mesto nesreče...

»Pojdi, pojdi hitreje!« jo je silil Adam in jo vlekel za seboj. On sam se ni brigal za nič. Nosil je košaro z obleko in ni izpustil izpred oči širokoplečnega vodje, ki jih je, oblečen v sivkasto platneno suknjo z roženimi gumbi, ravnodušno vodil po zavitih ulicah, ne da bi se brigal za to ali gredo vsi za njim ali ne, dokler se ni končal pločnik in je tudi vrvenje ponehalo; ljudi je bilo videti vedno manj in čim dalje so šli, so bile trgovine vedno revnejše, izložbe vedno manjše, hiše bolj priproste, izginili so drevoredi in sprehajališča, izgubile se kočije in avtomobili, samo vozovi opeke in peska so se počasi pomikali po razvoženi cesti.

»Karban, vprašaj ga, kam nas pelje!« se oglasi Anica Volovičeva, trudna, da je že komaj noge premikala.

»Da, odpočili se bomo in najedli — potem pa lahko gremo zopet dalje,« se čujejo glasovi in naenkrat so se začeli vsi ustavljati.

Na čelu skupine se je razgovarjal Karban z Nemcem. Karban je znal nemški. Nekdaj je delj časa služil v Šilboru kot sluga. Sicer pa je nekaj malega nemški znal vsak izmed njih, ker pri nas živijo in rastejo že iz malega Čehi in Nemci v sosedstvu. Samo ozek potočič deli Postrškov, kjer živijo Čehi, od nemškega Mlinca, v Klenču slišijo vsako nedeljo evangelij in oznanilo češki in nemški in iz našega Dražinova bi mogel vreči kamen do nemškega Zdanova. Zato so vsi napenjali ušesa, pa ničesar niso mogli razumeti iz pogovora. Sam Karban v začetku ni razumel nobene besede, zdelo se mu je, da ta človek sploh ne govori z njim nemški, — vsaj tam v Šilboru in pri njih v Mlincih njihovi Nemci čisto drugače govorijo. Šele čez nekaj časa je razumel kaj govori ta Bavarec, pa tudi ta je začel govoriti bolj razumljivo in razločno.

»Pelje nas v naše prenočišče — danes še ne bomo ničesar delali — šele jutri zjutraj začnemo,« je razlagal Karban in vsi so šli zadovoljni dalje.

Mrak je že legal na ulice, ko so se naši ljudje ustavili pred visoko štirinadstropno hišo, ki je še dišala po svežem apnu.

Tukaj sta bil dve veliki sobi. V kotu ene so bile naložene čisto do stropa slamnjače, trdno nadevane s slamo. Na prednjem koncu vsake sobe je bila dolga miza in nekaj stolov.

Vodnik je določil manjšo sobo za ženske, večjo pa za moške. Rekel jim je, da bo za prenočišče vsakemu odtegnil na dan deset pfenigov, jesti lahko kupijo v kantini poleg hiše, zjutraj bo pa prišel po nje ob petih...

Ostali so sami. Nekaj časa so stali povsem tiho. Nato so se nekateri začeli urejevati kakor doma. Odvezavali so vreče, odpirali torbe, odkrivali košare, jemali ven vsakdanja oblačila, jemali hrano, ki se je mnogi dosedaj še dotaknili niso, djali vse na mizo, vesili obleko in drugo na žreblje in razmeščali slamnjače po tleh.

Barica je stala v kotu blede kakor smrt in se naslanjala ob zid. Vse je videla tako čudno, vse je tako bolešno občutila. Ona, ki je bila sicer tako trda, tako nedostopna za solze, je čutila kako ji je nekam tesno pri srcu. Čisto drugače si je vse to predstavljala. Mislila je, da bo vse nekako tako kakor pri njih doma, kjer delavci in težaki gredo z gospodarjem v sobo in k mizi, kjer nosijo vsi enako obleko, govorijo enako govorico, kjer pravi služinčad gospodarju »stric« in gospodinji »teta«, kjer vsi skupaj delajo, jedo in stanujejo.

Sedaj se je prvič v njeni duši porodila neka temna slutnja: čutila je nekaj kakor pregrajo, ki njo in vse, ki so z njo sem prišli, deli od ostalih ljudi, od bogatinov — in ta družabna razlika je bilo tisto kar jo je tako tlačilo in morilo...

Kakor blisk ji šine naenkrat v glavo spomin na nekaj že napol pozabljenega. Čula je enkrat v zimi na preji čitati neko knjigo. Čitali so jo moške menjaje se, ker ni radi joka nobeden dolgo vzdržal pri čitanju. Bila je to knjiga od izseljencev v Braziliji, o sužnjih in o trgovini z ljudmi...

»No, kaj stojiš tu kakor mila Jera?« reče Adam in se nekam jezno obrne proti njej. »Pomačaj nekaj,« pravi in vleče slamnjačo v drugo sobo.

Ko je ležala po noči Barica na tej trdi slamnjači, ni mogla dolgo zaspati, ker ji tisto čitanje ni in ni šlo iz glave.

Iz trde zemlje so rastle, kakor gobe izza dežja, visoke hiše v dveh vrstah in tvorile novo krasno ulico. Tako kakor na starem drevesu na kroni poganja mlado cvetje, tako so tukaj nastajali novi domovi na robu starega Monakovega. Modro beli napis, pritrtjen na oglu, je nosil krstno ime te ulice, ki je nastajala in neprestano rastle v daljavo. »Pfeufferstrasse« se je imenoval ta kraj, ki so po njem vsaki dan hodili Adam, Barica in ostali.

Iz globokih temeljev so se dvigali močni štirioğlati zidovi, vitki v zemljo zabiti drogovi so pa kazali višino, do katere se morajo dvigniti po nadstropjih ti zidovi.

Tu je bila že cela vrsta koč gotovih od lani in že nastanjenih, druge še niso bile dograjene, a za tretje so se komaj merila stavbišča na poljih, ki so bila dosedaj poraščena s setvijo.

Ponosno je dalje stal na svojem podnožju ogromen spomenik, mrko blesteč od bron — Bavarska. Ponosno in zadovoljno je gledala okrog, mirno sedeča, k nogam se ji je privijal lev z gosto grivo...

Barica se je vsa prestrašila, ko je prvič zagledala ta ogromni spomenik iz kovine. Zdel se ji je kakor prikazen, kakor neko nadzemsko hudobno bitje.

Spomnila se je, kako so jim nekdaj v šoli pripovedovali od poganskih malikov iz bron, katere so znotraj gredli, dokler niso bili žareči, potem so jim pa žrtvovali živo deco. Kakor tisti svetopisemski Moloh, tako se ji je zdel ta nestvor, ta nemški spomenik. V roki tega spomenika ni videla venca ampak zanko, ki jo dviga s svojo močno roko kvišku in pazljivo gleda, komu naj jo vrže okrog vratu. Kakor da bi bila onadva — Adam in Barica — ali kdo drugi iz njihove skupine tista iskana žrtev, se je mlada Konopovička tega spomenika vedno bala in imela strah pred njim kakor pred hudim duhom. Trdi in neusmiljeni smeh tega spomenika je spremljal Barico ves čas in ni ga mogla pozabiti, še v sanjah se ji je prikazoval...

Pod vrhovnim nadzorstvom in pod neprestanim pogledom te žene, zlite iz kovine, so delali vsi.

Adam je večinoma podajal opeko. Sedel je na lestvah, noge so mu prosto visele v zraku, lesene cokle so visele na spokanih bosih petah. Oči je napeto upiral navzdol, odkoder mu je v malem loku doletavala rdeča opeka — on pa je širil roke, krivil prste in jo prijemal... Pod njeno težo so se mu vsakikrat skrčili lakti kakor stisnjeno pero, pa so se zatem takoj zopet iztegnili in vrgli opeko preko glave za nadstropje višje. Od časa do časa je vzdihnil od bolečin, ko ga je zapekel od ostre površine opeke odgrnjen košček kože ali kadar mu je opeka poškodovala nohet ali z ostrim robom ranila dlan, da se je pokazala kri... Toda, prenehati ni smel. Bil je člen v dolgi verigi, kolesce, ki bi, če bi se ustavilo, ustavilo cel stroj. Če ne bi morda ujel samo ene opeke ali če bi mu zletela iz rok, nastala bi strašna nesreča, morda celo smrt... Adam si ni upal niti pogledati na sključen hrbet delavca, ki je sedel pod njim. Takoj se bi mu stresle roke, izgubil bi točnost, gotovost in samoobvladanje, ko bi gledal za opeko, ki je letela po zraku.

Ni smel prenehati in ustaviti tega gibanja v njegovem teku že radi tega, ker je nekje na zidovju stal nadzornik, ki je imel oči povsod in je vse videl: kakor hitro bi se kdo samo za trenutek ustavil, zravnal, si odpočil, bi se že zaslišal njegov strogi glas, bližali bi se njegovi koraki, iz žepa bi izvlekel svojo zamazano in oguljeno beležnico, določil bi kazni, potem pa v soboto odtegnil od plače. Razkoračen in neprijazen, z rumenim merilom v telovnikovem žepu, z pipo v ustih in z kosom načrta v roki, je vladal tukaj strogo in neomejeno. Samo kadar je ob poldne prišel k delu sam stavbenik, takrat se je potuhnil, skrivil pokorno hrbet in ves ponižen z odkrito glavo šel kakor pes korak za korakom za svojim gospodarjem. Toda, kakor hitro ga je spremil do ograje, se je spet zravnal, ošabno potegnil klobuk na uho, v usta pa vtaknil namesto pipe cigaro in je bil še hujši nego preje.

Adamu je njegova žena vsak večer prala roke, mazala jih in jih zjutraj ovijala z platnenimi krpami, ki so pa bile na večer že zopet strgane. Pa tudi za njo ni bilo boljše. Vedno bolj so se na njej opazala znamenja, da je v blagoslovljenem stanju. S prvim še nerojenim detetom pod srcem,

s polnim čebrom mešanice na hrbtu, se je spenjala po strmih lestvah na ogrodje. Sama je morala nositi mešanico petim zidarjem. Komaj je zvrnila mešanico iz čebra v korito, je že kričal nad njo drugi zidar. Bila je, kakor vsaka hodska žena, vajena nositi bremena na hrbtu: znala je nositi domov polne košare drv, velike kupe detelje in trave, toda samo po potu, ni pa tega nosila navzgor; povrh se je delo še menjalo: kadar je žela, grabljala ali kaj drugega enakega delala, se je mogla vsaj od časa do časa oddahniti. Toda tukaj — od jutra do večera nosi mokro, težko mešanico, kakor živina. Na ramah je že imela za dlan široko krvavo podpluto črto, na hrbtu pa vse polno brazgotin. Noge so jo bolele od ozkih in trdih klinov na lestvi, tresle so se in klecale — otekale so ji vedno preko noči in bile preprežene z mrežo modrih pretegnjenih žil. Adamu se je smilila, nabavil ji je majhne blazinice za rame in hrbet, ali vse to je malo zaleгло.

Nazadnje so se ji rame tako ranile, da je prišla kri skozi srajco.

»Prenehaj, Barica,« ji reče mož ob opoldanskem odmoru, ko je opazil, da je ranjena. »Ti si kakor mučenica, smiliš se mi.«

»Tudi ti se mi smiliš,« žalostno pravi Barica in stisne usta, da ne začne glasno jokati.

»Zakaj smo sploh prišli sem!« Kakor kesanje se je nekaj zbudilo v duši obeh.

»Pojdi raje domov!« je prosil Adam in z bolestjo gledal ženo, ki je vidno hirala in slabela.

Ni ji samo težko delo vzelo rdeče dekliške barve z lica, ampak tudi materinstvo; pokazala se je bledica in rumene pege na obrazu.

»In kravica?« vpraša, ne da bi odgovorila, Barica.

»Sam bom si prislužil za njo, sam, boš videla, da bom. Poglej samo koliko mark imam že prihranjenih, gotovo petdeset, pa sva komaj mesec dni tukaj.«

Brez besede seže Barica z roko v nedrje in izvleče mehur zavit v robec in strese vsebino v svojo roko. Ni še bilo petdeset mark, bilo jih je deset manj, vendar že celo bogastvo, denarja, ki ga doma v celem letu ne bi prihranila.

»Petkrat toliko jih moramo imeti za kravico — pet mesecev dela, tvojega in mojega,« mirno reče Barica, zaveže zopet denarnico in jo skrije pod obleko.

Po mestu so se od vseh strani oglasili hreščeči glasovi tovarniških siren.

»Če Bog da, bomo za sv. Venčeslava zopet videli Postrškov,« še reče in se dvigne, da gre na popoldansko delo.

Tudi nadzorniku dela se je Barica smilila in ji je dovolil, da nosi mešanico na glavi. Kupila si je usnjeni zvitek, navezala ga je na čelo in okoli glave — na nje pa postavila zamazano leseno posodo z mešanico. Z eno roko jo je držala, z drugo se je pa oprijemala klinov na lestvi — zapirala oči, da ne bi izgubila ravnotežja, — ter jo dalje davala zidarjem, ki so sedaj začeli rdeče ogrodje hiše ometati z tanko prevlaklo in delati okraske iz gipsa. Vrat se ji je napel, da ji je bil ovratnik na obleki preozek. Večkrat se je bala, da bo ostal vrat tako zatečen, pa ni popustila. Odpela je eden gumb pod vratom in nosila dalje. Po dolgem neprestanem delu se je utrdila in postala spretna. Tako sta Adam in Barica prenehala z tožbami. Samo začetek jima je bil tako zelo težek...

Zato ju je morila druga bol kakor mora, to je bilo — domotožje. Adam je neprestano mislil na to, kako bi sedaj doma hodil počasi za voli, z rokami držal plug, vdihaval vlažni duh razorane zemlje in gledal vrabce in vrane, kako se sprehajajo po brazdah, ali bi šel v gozd, žagal debela, ki so bila v zimi podrti in bi jih nalagal na voz, pri tem bi mu kakor za stavo peli drozgi in kosi. Pa Barica? Ona bi sedaj pri Matuševičevih kosila deteljo, grabljala trate, sadila krompir, nasajala z gospodinjo kokoši, nosila malim goskam koprive, zalivala salato v vrtu, nad glavo bi ji pa prepevali škrjančki in na vsaki gredici se ji bi smehljal beli, modri, rumeni ali kakšen drugi cvet.

Posebno zvečer, ko sta po celodnevem težkem delu šla k počitku, sta pozabila na opeko, na prah, mešanico, zidove in lestve — in sta sanjala o svojem kraju. Mala, neznamna in revna rojstna vas, njihova zapuščena hišica, travniki in ribniki, njive in gozdovi, gore in doline — so bile kakor resnične pred njima. Adam sam bi gotovo že prej zaspal, toda Barica se je pozno v noč obračala na trdi slamnjači iz ene strani na drugo. Ko so drugi že spali, je često vstala, stopila k oknu in vsa ganjena dolgo zrla v zlate zvezde...

Tudi danes je vstala. V sobi je bilo vroče, dušljivo. Tiho je odprla okno. Iz teme je gledalo na njo veliko mesto z nešteti rumenimi očmi. Cele vrste luči so se vrstile po ulicah, svetile iz kavarn in gostiln; iz trgovin in stanovanj so jo gledale te brezčutne oči. Proti temnemu nebu brez zvezd so se odražale temne črte streh, pretrgane samo tu ali tam od stolpa ali dimnika.

(Dalje sledi.)

Matko Krevh:

Kako smo ustanavljali novi odsek.

Posedli smo torej po trati, kakor je kateremu kazalo, zakaj bili smo še do izvolitve odbora pristni demokratje v pravem pomenu besede.

Brez dolgovoznega uvoda sem se koj lotil stvari pri jedru. Opisal sem jim pomen sestanka, obrazložil pravila in smoter novega odseka, ki smo ga nameravali ustanoviti. Fantje so kimali ter pošepetavali, kar me je nekoliko motilo, ker sem domneval, da me kritizirajo.

Prešli smo na drugo, zelo važno in težko pričakovano točko: na volitev odbora. — Kaj se pravi imeti volilno pravico, ve le tisti, ki se je že kdajkoli udeležil javnih, bodisi državnih ali občinskih volitev. Neka razdražljivost živcev ga napade, da ne more prav spati, niti prav jesti. Kandidati so seveda najmanj stokrat bolj podvrženi razdražljivosti nego navadni volilci. To je stara resnica.

Na naše volitve novega odbora niso prihajali volilci v trumah ali posamič, ker smo volilci že sedeli pod hruško. Kako naj glasujemo? Ustmeno? Ali po listkih? — Zadrega nas je rešil Lojzek, ki je svetoval: »Župnikov Lipej naj bo predsednik. Blizu je doma in najstarejši je med nami.« Ferdl je imel pomisleke zaradi tistega dogodka v šoli. Vendar se je udal večini, pač zaradi discipline, ki sem jo jaz v uvodnem govoru posebno priporočal. Da bi Ferdla »potolažili«, smo ga izbrali za načelnika, Lojzeka za blagajnika, Cirila za gospodarja, Toneta pa, ki smo ga nazivali »muc«, za tajnika, ker je pred dvema, tremi leti raztrgal na latinski šoli ene hlače, drugih pol. Namreč od obeh hlačnic polovico, ne samo eno hlačnico, kakor bi lahko kdo napačno razumel. Jaz sem postal nekaj tajni svetnik za vsakega in za vse.

Zadnja točka so bile slučajnosti. Po nekod je bila grda razvada v raznih društvih, da so za »slučajnosti« šli pit. V pravih fantovskega odseka je bilo to strogo prepovedano. Te prepovedi smo se kajpada držali tudi mi ter se takoj po volitvah razšli na agitacijo in — domov.

Ha, ko bi se ravnali po zgledih nekaterih »generalov« abstinence, ki so ga z izgovorom, da pijejo le vinski mošt — celo v juliju in avgustu pošteno srkali, bi res

ne prišli iz tistega močvirja, v katero se je pogreznilo že toliko pametnih misli, načrtov in — društev. To pa je poglavje zase.

Veselil me je uspeh s fantovskim odsekom. Najrajši bi bil kar poiskal gospoda predstojnika ter mu zmagoslavno sporočil — novi odbor; toda gospod je imel obisk, zato sem moral obvestilo preložiti na drugi dan.

S prijetno zavestjo, da smo storili z ustanovitvijo fantovskega odseka v prosveti velik korak naprej, sem se podal k počitku.

Toda kdo bi slutil, da se je že tisti večer pojavil nad našim novim odsekom zelo črn oblak! Komaj sem prišel drugega dne nekako ob enajstih iz šole, že me pokliče gospod predstojnik v pisarno. »Kaj bi utegnilo biti,« sem se nekoliko vznemirjeno spraševal. Koledar je kazal še komaj polovico meseca — plače ne bo. Mogoče je prišel kak dekret zame? Spreletel me je mrz, kajti z dekreti ni da bi se šalil. Ej, znajo, znajo visoki gospodje z njimi strašiti miroljubne zemljane!

»Gospod, poklicali ste me, tukaj sem,« sem nagovoril gospoda predstojnika po prihodu v pisarno.

»Prav, da ste prišli!« Gospod je snel škčipalnik ter se obrnil proti meni. »Če se ne motim, ste si včeraj izvolili odbor za vaš fantovski odsek.«

»Da, tako je,« sem odgovoril navdušeno. »Vašega viničarja sin Lipej je predsednik, muc je tajnik...« Gospod me je prekinil ter rekel: »Dovolj, dovolj! Iz te moke še ne bo kruha. Vaš izvoljeni predsednik je v mojih očeh — tat. Torej za predsednika nič kaj priporočljiv.« — Vem, da sem gospoda predstojnika strašno debelo pogledal, ker mi je rekel še to-le: »Sinoči smo zasačili Lipeja pri kraji mojih sliv. Imel jih je nabranih polno košaro, da bi jih danes prodal na trgu v mestu.«

»Ni mogoče,« sem s težavo odgovoril.

»Kaj bi ne bilo mogoče, če pa je sam priznal v naši kuhinji — vpričo mene.«

»To pa je smola, grda smola!«

»Seveda je. Ampak obupati ni treba. Izberite si Cirila ali pa njegovega očeta za predsednika, in boste videli, da bo šlo. Z Bogom!«

— — —

Kljub veliki smoli s predsednikom-uzmovičem nam je bil gospodov nasvet v tolažbo in rešitev iz neprijetne zadrege. Čez 14 dni smo se spet zbrali, tokrat v moji sobi. Izbrali smo si novega predsednika, pod čigar vodstvom se je povzpел naš fantovski odsek do odlične višine med drugimi odseki, dokler ni prišla strupena sapa protiljudskega režima, ki je storil nad slovensko, katoliško mladino to, kar stori v naravi slana, po znani narodni pesmi: Je pa davi slanica pala...

Toda sonce svobode bo uničilo slano ter poživilo cvetje slovenske, katoliške mladine k novemu razmahu in k krepkejšemu življenju.

Na človeku, ki se odlikuje po duševni premoči, bi radi zapazili kako slabost, da bi nam postala njegova premoč znosnejša.

Wibbelt.

Spored Slomšekovih praznikov v Mariboru.

21. junija 1936 (nedelja sv. Alojzija).

Od 8.30 do 9.30 pohod mladine na Glavni trg.

Ob 9.30 služba božja: kratek nagovor Prezvzišenega, nato tiha sv. maša, pri kateri poje mladina in moli skupne mašne molitve.

Po končani službi božji skupna molitev za beatifikacijo, nato sprevod mimo Slomškovega groba na Slomškov trg, kjer zastopniki mladine izročijo svoje prošnje za beatifikacijo Prezvzišenemu v roke.

Opoldne kosilo.

Ob 14. večernice v vseh cerkvah.

Ob 14.30 sprevod mladine, ki je v narodnih nošah, k igri »Naša apostola«, ki se ta dan izvaja samo za mladino.

Od 21. do 29. junija 1936.

Razstava vsega, kar nas veže in spominja na Slomškega. Razstava bo v kazinski dvorani.

27. junija 1936 (sobota).

Sprejem gostov, zvečer slavnostna razsvetljava mesta Maribora, kresovi na slovenskih vrhovih.

28. junija 1936 (nedelja).

Ob 8. pontifikalna sv. maša.

Ob 10. stanovska predavanja. — Za može: Slomšek, učitelj in zgled krščanske močatosti. Možje, čuvarji Slomšekovih izročil v slovenskem narodu. — Za žene: Slomšek in slovenska mati. Vzgoja otrok po Slomšekovih naukih. — Za fante: Fant po Slomšekovem srcu. Vera, luč narodne omike. — Za dekleta: Pobožnost in nedolžnost srca, dva bisera slovenskega dekleta. Dekleta v Slomšekovi šoli. — Za dijaštvo in inteligenco: Slomšek, svetniški genij slovenskega ljudstva. Večnostno jedro Slomšekovih vzgojnih načel.

Ob 15. igra na prostem: »Naša apostola Ciril in Metod«.

Ob 18. večernice v stolnici.

Ob 19. zbor slovenskih kolesarjev.

Ob 20. koncert pevskega društva »Maribor«, Sattnerjev oratorij »Vnebovzetje«.

Ob 23. sprevod mož in fantov z bakljami v prošnji procesiji, ki gre po mestu in mimo groba Slomškovega na Slomšekov trg, odnosno v stolnico, kjer je polnočnica in skupno sv. obhajilo moških. Pri polnočnici ima ljubljanski škof dr. Gregor Rožman nagovor, mariborski škof dr. Ivan Tomažič pa sveto mašo.

29. junija 1936 (pondeljek, sv. Peter in Pavel).

Od 3. zjutraj dalje: svete maše v vseh cerkvah in skupno sv. obhajilo ženstva.

Od 8. do 9.30 zbiranje udeležencev, dohajajočih v skupinah na Glavni trg.

Ob 9.30 prihod prevzvišenih škofov in drugih odličnikov ter nato služba božja. Pridiguje škof dr. Ivan Tomažič, sv. mašo daruje škof dr. Gregor Rožman.

Po službi božji kratek nagovor, ki ga govori g. dr. Fran Sušnik.

Sprevod z Glavnega trga mimo Slomškovega groba na Slomšekov trg, kjer zastopniki naroda izročijo Prevzvišenemu prošnje za beatifikacijo.

Ob 14. v vseh cerkvah večernice.

Ob 15. se izvaja oratorij »Vnebovzetje«.

Ob 20. je igra na prostem: »Naša apostola Ciril in Metod«.

Pri nas pa fantov ni . . .

Kdo bi zmiraj bil doma! Skisal bi se od dolgočasja. Zato pa vzamem čisto pot pod noge, da vidim kako se svet vrti in giblje. Prislunhem pogovoru zdaj tu, zdaj tam. Obiščem te in one. Povsod kaj novega in

zanimivega. Svoje vtise včasih zapišem, včasih pa se mi kar sami od sebe vtisnejo v moj sicer precej luknjičav spomin.

Pred leti je bilo. Nad slovensko zemljo je ležala mora. Često se mi je zgodilo, da sem opazil za seboj varuha postave. Nezaupnost je bila že kar vdomačena. Šepetaje smo govorili in kovali načrte. Društveni domovi — lepo število jih Slovenci imamo — so samevali. Kako turobno je bilo takrat, ko se svobodno nismo smeli zbirati. En sam izlet na Donačko goro mi bo ostal v spominu — ker me je stal mnogo lepih metuljev... Hrepeneli smo po rešenju, ki je prišlo.

Zopet me pot vodi po naših župnijah. Gledam kako se prebuja naša prosveta. Čutim dih novega življenja, ki veje v naših domovih in med našimi fanti. Žal, da ni povsod tako.

V Dravski dolini se mi je zgodilo. Delavski kraj je, kamor sem prišel. Pred leti je bilo v tem kraju lepo delujoče prosvetno društvo, tudi fantovski odsek so imeli. Še prej — v tisti zlati dobi tudi Orla. Pa sem menil, da bom zvedel tudi tokrat lepih novic. Varal sem se, ko sem zvedel iz ust nekoga »Pri nas pa ni fantov«... Gledal sem kot teliček, da bi bila kje na svetu župnija, kjer bi fantov ne bilo. Pa sem takoj pogruntal! Zanimari! So prosvetno organizacijo, fantje so se razgubili, fantovskega odseka ni več. »Pa poživite zopet prosvetno društvo, obnovite fantovski odsek,« sem prigovarjal. Odkimali so. »Nemogoče, ker pri nas nimamo fantov«. Zapekla me je ta beseda. Najrajši bi zakričal ostro besedo v obraz... Fantov ni? Lenuhi! Poiščite jih, vzgojite si jih! Pojdite med nje, pridobite si zopet odtujena srca! Bridko mi je bilo pri srcu. »Nemogoče«... Je li to beseda za katoličana, ki naj bo vedno pripravljen na žrtev? Čakamo, da bodo ti, ki so se često po naši krivdi in nepazljivosti odtujili in zapluli v nasprotno tokove, prišli kar sami od sebe k nam. Čakamo na fante, da pridejo se nam sami ponujati. Čakali bomo zaman!

Sliko Dobrega pastirja poznate. Za izgubljeno ovco gre, išče jo, dokler je ves srečen ne zadene na svoje rame. Evo, naša naloga! Ne čakajmo, temveč pojdimo v levji brlog in rešimo kar se rešiti da.

Nasprotni, protikatoliški tabor je delaven. Je požrtvovalen, zna upoštevati, da iz malega raste veliko. Z enim začnejo, tega pridobijo in mu vcepijo dodobra v srce svoje nazore. Eden postane propagator in z močjo besede pridobiva druge. Mi se čudimo uspehom, ker sami sistematične vzgoje in pridobivanja poedincev za naše cilje ne poznamo.

V nas je često malodušnost, še večkrat strah pred delom in žrtvami. Proč z malodušnim nerganjem. Čagovce postavimo v kot, pa ne bo več župnij, »kjer nimajo fantov«.

— o. —

Spomin na mladostne dni.

Nekoč je cvetela pomlad
vsa lepša in vsa krasnejša,
srce polno sreče in nad
in pesem duše veselejša.

Nekdaj, takrat v mladostnih dneh!
Kako si želim jih nazaj.
Na ustih vrisk, na licih smeh,
povsod oko je zrlo raj.

A dnevi ti minili so,
izginili kot zlate sanje;
spomin na srečo pa ostal,
v duši razboljeni, nanje.

A. T.

Tako je včasih . . .

Tako je včasih, da smo skupaj,
a jaz sem sam, in sama Ti;
med mojo in tvojo dušo
prav nobene ni vezi...

Tako je včasih v daljavi
zvezd nebroj, in naših dni pomlad,
tam najini sta svetli zvezdi,
a med njima je prepad...

J. T.

Slovo.

Čujte, kako se pesem fantov
čudno nocoj glasi!
Brat podaja roko bratu,
pesem v slovo doni...

V hiši joka skrbna mati,
slovo ji težko de.
Zaklad svoj dragi mora dati,
zahteva dom od nje.

Za mater — domovino drago,
fant je za brambo pozvan;
odhaja zdaj v deželo daljno,
da dá moči, sovraгу v bran.

V vrteh nabrano cvetje
v šopek vije dekle,
da ga v uri tej slovesa
fantu dene na srce.

Zmagoslav.

Fant — kmečki vzor!

Doživeli smo čas, ko se vse oživi, rožice po vrtu cveto, ptičke po gozdu pojo, vse se je zbudilo od dolgega zimskega spanja. Tudi mi fantje oživimo s svojimi deli in močmi. Dragi fant, kaj pomeni to, fant — kmečki vzor? Poglejmo mladeniča sv. Alojzija in sv. Stanislava — dve luči, dva svetla vzora! Zgodaj sta zašla za ta svet, prezgodaj sta končala... Ah, ne! Saj nista končala! Sveta Cerkev ju je dvignila na visoko mesto svetništva. Mrtva sta telesno, a njune čednosti žive, svetijo in kažejo mladini pravo pot skozi življenje. Tudi naša slovenska mladina hoče priti do spoznanja, da starosti ne dela častitljive dolgo življenje in ne sivi lasje, ampak brezmadežno življenje in poštenost.

O, da bi se tudi naši mladeniči navzeli od teh dveh mladeniških svetnikov svetlih vzorov, da bi bilo tudi v naših fantih hrepenenje nad vse veliko, pa ne sanjavo, marveč delavno! Torej bodimo todi mi, fantje, svetli vzor današnjemu svetu v vsem krščanskem življenju! Bog živi!

Sotošek, Rajhenburg.

Bi — ne bi...?

Naše misli do uresničenja namenov in dolžnosti so mnogokrat na razpotju. No-

benih jasnih kažipotov ni! Le dve negotovi besedi stojita pisani: bi, ne bi? Bi šel, ne bi šel? Bi storil, ne bi storil? Ti dve besedi sta skorajda odločilni za dejanja, namene in dolžnosti. Katere se oprijeti, katero izpolniti, človeški razum premnogokrat presoditi ne zna, ali noče se ustavljati ob tem, slepo drvi s svojimi mislimi, čuti, nagibi.

Tam, kjer kliče človeka dolžnost, zahteva njegovo odločnost, pogum, iskrenost, plemenitost in doslednost. Ne šteje: bi, ne bi, bi ne bi, minute, ure, dneve, pa morda mesece in leta, preden se odloči. Če pa gre za malovredne stvari, morda celo za uveljavljanje človeških slabosti v najgrozovitejši in ostudni podobi, se pa kar nič ne vprašamo: bi, ne bi? Da, v velikih stvareh božjih namenov, plemenitih zemeljskih del, stanovskih dolžnosti smo tako neodločni, tudi v vsakdanjih malenkostih, v grešnih padcih, hudobiji, v razsipnosti in razkošnosti življenja. »Duh je voljan, meso je slabo.« In tam, kjer se nagiba bolj k poslednjemu, je naša odločnost potrebna.

Fant, dekle! Svet se vama odpira — svet novih razkritij, novih spoznanj. Ljubezni se vama hoče, veselja, sreče. Nenasitna je prelestna mladost. V eni čaši ho-

četa vse zaužiti. Pa ne vidita, da se je na dno zasedel strup, ki bo ugonobil najblažja čustva. Ugašena bo žeja svetnega hrepenenja, zaprt pa polet navzgor.

O ti mladost, postavi si kažipot v srce. Ko te vabijo mogočni zvoki k posvetni svatbi, ko te vleče prijetnost na široko

cesto sveta, ko se ti ponuja sladka jed v zlati posodi življenja, vedno vprašaj: bi, ne bi? Premisli vsikdar skrbno ti dve besedi, preudari jih dobro, predno katero izpolniš, s tem si boš prihranil veliko gorja.

Gašparič.

Resnični napredek.

Mnogo je ljudi, ki graja kmečko konservativnost, to je kmečko nasprotstvo proti raznim novotarijam. Hočejo kmeta osrečiti na ta način, da mu prinesejo neko čudno prosveto, nič ljudsko in nič katoliško, hočejo, da se kmet izobrazí tako, da bo sovražil Cerkev in vero in postal samostojen in neodvisen. Nič pa pri tem ne povdarjajo, kako potrebno je zatajevanje in resnična vzgoja, kako potrebna je plemenitost srca in duha.

Ti preroki kmečke prosvete prihajajo v ovčjih oblačilih, znotraj so pa grabežljivi volkovi. Po njih sadovih jih spoznamo. Razkrili so se kot tisti, ki se Cerkev boji in nedelje in postov ne poznajo. Njihova prosveta je povsem svetna, zgrajena na peščena tla neke vrste svetne omike in izobrazbe, brez srca in človeške plemenitosti.

Niso mogli prodreti v vsako župnijo. Hvala Bogu in zavednim ljudem, ki so se jih otresli. Našo kmečko kulturo, prepojeno z duhom Kristusovim in prepojeno z delom in duhom Slomškega, Kreka, Jegliča in drugih naših velikanov so skušali zamenjati z drugo kulturo, iz gnilih mest prinešeno, s kulturo, ki ni kmečka in ni ljudska. Tudi krščanska ni.

Kmečki fantje jim ne moremo in ne smemo priznati pravice, da prodirajo v našo vas. Nismo jih klicali in ne potrebujemo jih. Potuho dajejo vsem tistim, ki so se izneverili našemu vaškemu in kmečkemu občestvu, občestvu prijateljstva, veselja in priprostosti. Branili bomo svojo grudo, ki jo neguje naš kmet, po srcu veren in pošten. Branili jo bomo, ker vemo, da branimo dragoceno svetinjo, ki ne sme biti oskrunjena. Fantje — borci, na plan, na branik!

Slomškovi prazniki v Mariboru. Fantje! Vabljeni ste v Maribor, da se poklonite svetniškemu Slomšku, manifestirate za njegove ideale, in da tudi Vi s svojo navzočnostjo podprete željo celokupnega slovenskega naroda, da bi bil Slomšek od Cerkev dvignjen na oltar. Prihitite v velikem številu, kakor ste vedno prihitali, ko smo Vas klicali in ko se je šlo za velike stvari.

Stanovska zborovanja. Stanovska zborovanja se bodo vršila v nedeljo dopoldne v vseh mariborskih dvoranh. Fantje bomo zborovali ob 10. dopoldne v Karlino-

vi dvorani. Tega stanovskega zborovanja se naj udeležijo vsi fantje, tudi štajerski kolesarji, ki bodo prišli v Maribor že pred zborovanjem. Na teh zborovanjih se bomo še bolj poglobili v veličino Slomškovega duha ter se utrdili v zvestobi do Slomškovih idej.

Kolesarji, na plan! Na izvrstno idejo so prišli naši fantje! S kolesi bodo prišli v Maribor na Slomškove dneve. Vsi slovenski fantje od Jesenic, iz Prlekije, iz Koroške, iz Slovenskih goric, iz Savinjske dooline, iz vseh delov slovenske domovine se bodo zgodaj v jutro 28. junija po-

Lepo delujoči fantovski odsek prosvetnega društva v Šmartnem ob Paki z duhovnim vodjem g. Al. Peitlerjem na čelu.

dali s kolesi na pot proti cilju — Slomškovemu Mariboru. Dolga bo pot in velike bodo žrtve, toda za našega Slomškega bo vsak rad žrtvoval trud in pot. Kolesarji, pripravljajte se, da bo velika naša armada! Pripravljalni odbor razpošilja okrožnice z navodili. Vestno jih prečitajte ter se po njih ravnajte. Za vsako župnijo izberite vodja, ki bo prevzel organizacijo potovanja. Enako tudi za dekanijo, odnosno okrožje. Sporočite takoj pripravljalnemu odboru za Slomškove praznike število kolesarjev, ki bodo prišli v Maribor.

Manifestacijsko zborovanje. V nedeljo zvečer ob 7., po prihodu fantov kolesarjev iz Kranjske, se bomo zbrali k manifestacijskemu zborovanju v Gradu. Štakerski in kranjski fantje si bomo podali roke ter sklenili po Slomškovem zgledu delati za duhovni in prosvetni preporod slovenske zemlje in njenega ljudstva.

Sv. obhajilo za srečen izid procesa za Slomškovo beatifikacijo bomo darovali pri polnočni službi božji na Slomškovem trgu, ki bo v nedeljo zvečer. Komu ni še v spominu veličastni prizor ob evharističnem kongresu v Ljubljani, ko so deset in deset tisoči mož in fantov korakali z gorečimi bakljami k sv. maši po mestnih ulicah. Ta prizor se bo ponovil v Slomškovem Mariboru. Fantje, skrbite, da bodo to noč naše vrste velike in da nas bo velika armada, da bomo pristopili k oltarju Gospodovemu in sprejeli v srca Kruh življenja ter sv. obhajilo darovali v namen, da bi bil naš Slomšek pred vesoljno Cerkvijo prištet blaženim.

V ponedeljek 29. junija bo glavni dan Slomškovih praznikov. Na Glavnem trgu bo pontifikalna sv. maša ljubljanskega škofa, pridigal bo naš nadpastir dr. Ivan Jožef Tomažič. Po maši bo kratko zborovanje, na katerem bo govoril dr. Franc Sušnik, po maši pa bo mimohod mimo

Slomškovega groba. Za konec se bomo spet zbrali pred stolnico ter prisostvovali slovesni izročitvi podpisov za Slomškovo beatifikacijo.

Kaj pričakujemo od vas, fantje? Nič drugega, kot da se z vso vnetostjo pripravljate na Slomškove praznike in da razvijete živahno agitacijo od fanta do fanta. Vsi dobri in zavedni slovenski fantje morajo v Maribor, to naj bo za vas geslo v maju in juniju!

Kaj še je važno za fantovske odseke v maju? Prosvetne tekme! Mnogo je fantovskih odsekov, ki so vzeli tekme prav resno. Prvi dnevi prosvetnih tekem v aprilu in maju so pokazali lep rezultat. So pa žal bili tudi odseki, ki se niso prav nič pripravili ter se vabilu na tekme niso odzvali. Zaslužili bi, da jih objavimo in da njih imena pridejo na črno desko.

Mnogi ne čitajo »Dopisov«, pa tudi ne poročil, ki jih objavljamo v »Našem domu« pod rubriko »Iz našega vodstva«. Tako se je zgodilo nekje (ime zamolčimo), da niti odborniki niso vedeli za snov, ki je predpisana za prosvetne tekme. Ali ni to skrajna malomarnost? Odbornike prosimo, da zasledujejo v »Našem domu« pod navedeno rubriko vsa poročila, ki jih objavlja vodstvo, ker služijo mesto okrožnic. Vsa poročila se morajo prečitati na odborovnih sejah.

Kaj bo trebalo ponekod? Nergače in cačgovce energično odstraniti iz vseh odborov, na njih mesto pa postaviti delavljne in sposobne fante, ki bodo to, kar želi prosvetna centrala, tudi brez ugovora izvršili. Ko bomo to temeljito opravili, bodo tudi fantovski odseki delali...

V maju in juniju priporočamo kolesarske pa tudi peš izlete v bližnjo ali daljnjo okolico.

Tajniki! Kje so delovna poročila? Mnogo fantovskih odsekov je, ki nam še niso niti enkrat poročali o svojem delu. Dovolj je lenuharjenja, časi so resni, zato na delo!

Nekateri zabavljajo čez svoje glasilo. Vemo prav dobro, da bi se dalo še to in ono predrugačiti in zboljšati. Kritikom in še bolj poklicnim nergačem naj velja: Sodelujte, agitirajte, zvišajte število naročnikov! Ko zabavljate in kritizirate, povejte tudi, v čem in na kak način naj se list izboljša.

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Fantovski odsek pri Sv. Trojici deluje zelo živahno. Kakor je razvidno iz poročila, ki ga je poslal Vodstvu, se z mrzlično naglico pripravljajo na prosvetne tekme, ki bodo za slovenjegoriško okrožje 24. maja. Vsak drugi večer imajo sestanke, kjer pod vodstvom agilnega p. Ildefonza obravnavajo prosvetno stvarino. Slomška in nje-

govo delo že natančno poznajo, sedaj se mudijo pri resolucijah II. evh. kongresa in pri Poslovniku. — Kolesarskega potovanja na Slomšekove praznike v Maribor se bo udeležilo nad 30 kolesarjev, ostalih fantov, ki pridejo peš, pa seveda še dvakrat toliko. Katoliški tisk, zlasti »Naš dom«, »Kres«, »Dopise«, pridno čitajo. Vedno stremijo za čimvečjo popolnostjo. — Tako je prav, le tako naprej! Kaj pa drugi odseki? Naj bo Trojiški odsek za posnemanje! Op. urednika.

Št. Janž na Dravskem polju. Fantje iz Št. Janža nismo kar tako. Kljub temu, da imamo dela čez glavo in so mnogi zelo oddaljeni, ne zanemarjamo prosvetnega dela. Redno vsak teden se zbiramo k sestankom, da se bomo na prosvetnih tekmah kolikor mogoče najbolje odrezali. V marcu sta nas obiskala ob priliki fantovskega sestanka tajnik Prosvetne zveze, urednik Sekolec, in pa podpredsednik Vodstva Mirko Geratič ter imela predavanja o aktualnih vprašanjih.

Šport na deželo!

Ker je zanimanje za šport različno z ozirom na razne panoge športa, prinašamo nekaj panog, ki pridejo v poštev za športno udejstvovanje naših fantov na deželi. Pozimi sankanje in smučanje, poleti kolesarjenje in lahkootletika, vse leto pa rokoborba.

K lahkootletiki štejemo: teke na kratke proge ali šprint, to so teki na 100, 200 in 300 m; tek na srednje proge: 800, 1500 in 3000 m; tek na dolge proge: 500 in 10.000 metrov in »maratonski tek« na 42 km in 200 m. Skoki: ob palici z zaletom ali brez zaleta v višino, v daljavo z zaletom in brez zaleta ter troskok. Meti: diska (2 kg), kopja (80 dkg), krogle (7½ kg) ter enako težkega kladiva.

V rokoborbi se borita dva nasprotnika z namenom, eden drugega položiti na pleča in to vsaj za trenutek. Borba se vrši na blazini, ki je visoka vsaj 10 cm in ima obliko kvadrata s stranico 4½ m. Ker je takšna blazina precej draga, si pomagamo s tem, da žrtvujemo nekaj sena in ga pokrijemo s plahto. — Borba se vrši ved-

no med približno enako težkima fantoma, kajti ni težko enemu 80 kg težkemu premagati 60 kg težkega. Začne se borba tako, da se borca postavi v dva nasprotna kota blazine. Na dano znamenje sodnika, si stopita nasproti, si podasta desne roke v znak, da se hočeta pošteno boriti in da sta pripravljena tudi poraz preboleti brez kakšnih poznejših maščevalnosti. Nato začneta borbo. Dovoljeni so prijemi samo v zgornjem delu telesa, brez takega podstavljanja nog. Ne smeš prijeti z rokami čez grlo ali usta, ker to moti dihanje ali celo privede do nesreče. Kakor rečeno, namen je, da položi drug drugega na pleča. Ko sodnik to vidi, naznani konec borbe (s piščalko). Boriti se smeta največ 20 minut. Ako v tem času ni zmagal nobeden, je borba neodločena. Lahko se pa prisodi zmaga po točkah tistemu, ki je v resnici več napadal, četudi ni mogel nasprotnika položiti na pleča. Po končani borbi, naj je potem eden zmagal ali pa je bila borba neodločena, si podasta oba zopet roke v znak, da se zahvalita drug drugemu za pošteno borbo in v znak, da se

razhajata kot prijatelja, ne pa kot sovražnika. Nato odideta z blazine in dasta prostor drugemu paru.

Fantje! V teh kratkih navodilih imate precej snovi, ki vam bo nudila športno

zaposlitev. Po svojih sposobnostih in veselju si izbirajte, v kateri panogi boste vadili. Natančnejša navodila vam bodo dali Maratonci, če jih boste klicali, da pridejo k vam.

J. S.

DEKLE DEKLETU

Majniški Mariji v čast, Marija nas kliče v maju. Katera izmed dobrih slovenskih deklet bo preslišala ta klic? Saj nas kliče tista čista žena, ki lepoto naših dekliskih duš najbolj zvesto varuje! Vence bomo spletale na čast majniški Kraljici. Toda, to so samo venci rož, ki ovenejo. Spletajmovence iz del ljubezni in žrtve. Koliko prilike imamo, da potrpiamo, odpustimo in pomagamo. Tudi na sv. obhajilo ne pozabimo. Tako bomo dekleta najlepše pokazala, kako znamo ljubiti svoje zavetnico.

Milena Zabukovec.

Dekleta na Slomškovih dnevih. Zvedele smo, da nameravajo biti Slomškovidnevi v Mariboru dnevi slovenskega naroda. Vse se bo poklonilo takrat spominu

velikega slovenskega škofa Antona Martina Slomškega. Upam, da bomo tudi dekleta častno zastopana. Ali ne zahteva tega hvaležnost do Slomškega, ki je tako zelo ljubil slovensko zemljo in slovensko ljudstvo in je s svojimi nauki in navodili postavil temelj narodove sreče in vaškega zadovoljstva. Slomšek je tudi slovenskemu krščanskemu dekletu pokazal tisti lepi vzor nedolžnega srca in veselega duha, ki ga vse tako želimo in katerega pomanjkanje zelo čutimo in obžalujemo. Slomškovi dnevi naj našemu slovenskemu dekletu pokažejo pot, po kateri naj hodi, da bo zvesta veri in domači hiši. Zato pa poagitirajte, da vas bo iz vsake župnije prišlo čim več. Na svidenje v Mariboru!

L. N.

DELAVSKA MLADINA

Delavska mladina, ne kloni!

Sam delavski fant, pišem od vojakov tebi, delavska mladina. Vem, da so težke naše razmere in da je trda borba za naš vsakdanji kruh. Velekapital nas izkorišča na vse mogoče načine. Trga nam naš težko prisluženi zaslužek, tako, da že ne moremo govoriti več o plači. To je le »vbo-gaime«. Vrh tega nam pa še stroji ubijajo počasi naše telo, da hira in peša, namesto da bi se krepilo.

Zdi se morda, da ni rešitve? Ne klonimo glave! Poglejmo pogumno sami okoli sebe, zaupajmo malo sami sebi. Priborili si bomo boljši položaj, četudi bo šlo težko. Treba je le vedeti, kako, da ne bomo v svojem boju za boljše dni delali napak. Predvsem ne poslušajmo onih, ki nam obetajo raj na zemlji, raj brezboštva! Z

vso odločnostjo zavrnilo one, ki nam hočejo ukrasti Boga in nas pripeljati v toliko opevani raj boljševizma. Tam ne sme človek več imeti vere, ne sme misliti na Boga. Vse je kakor stroj brez čuta. Oni razmer ne bodo izboljšali, pač pa poslabšali.

Oklenimo se z ljubeznijo naših katoliških mož, posebno naših duhovnikov, ki so prežeti duha velikega Evangelista Kreka. Poslušajmo one, ki gredo po tisti poti, ki sta jih začrtala velika papeža Leon XIII. in Pij XI.

Stopajmo, bratje, po tem potu in se ne plašimo brezdna, ne viharjev in strel. Edino s pogumnim delom, z vero in zaupanjem si bomo priborili boljših časov. V tem poštenem boju je Bog z nami. Bog živi!

Palir Ivan, Djakovica.

LJUDSKI MODER

Slomšekovi dnevi: »Naša apostola«.

Ob priliki Slomškovih dni bomo na Ljudskem vrtu v Mariboru igrali resnično igro na prostem. Pri igri je zaposlenih okoli 250 ljudi, 220 jih bo igralo. Način igranja bo naraven: Konji: vozovi, kresovi, zvonjenje po mariborskih cerkvah. »Naša apostola« je proslavna igra, je manifest naše škofije za naša apostola — Cirila in Metoda, izpoved krščanstva, izraz navdušenja za Slomšeka-svetnika. S prošnjo za Slomšekovo svetništvo bomo prišli v Maribor. Ideja osrednja tistih dni bo: Slomšek svetnik! Vse prireditve morajo biti kot val navdušenja za skupno zadevo vseh Štajercev, vseh Slovencev. Tudi igra »Naša apostola«. Navdušenje 220 ljudi, ki bodo igrali, bi bilo pač preslabotno, preneznatno izraženo hrepenenje slovenskega naroda po Slomšeku-svetniku. Vsi hrepenimo, vsi moramo tudi svoje hrepenenje izraziti, dokazati!

Igro »Naša apostola« bomo igrali vsi: 220 igralcev in vsi »gledalci«. Za 5000 ljudi bo prostora. Vsakdo bo dobil »Vlogo za ljudstvo«, v kateri bodo pesmi, ki jih bomo peli in vsa navodila za soigranje. 220 igralcev in 5000 soigralcev! Soigralce bo vodil poseben igriški vodja, ki bo dajal potrebna navodila. Toda njegovo delo v igri bi bilo prazno in zastojno, če ne bi vsi udeleženci prišli k igri v jasni zavesti in dobri volji, da morajo in da hočejo soigrati in sodelovati. Gledalca nobenega ne sme biti! Nobenega kritika! Uspeh igre je odvisen od vseh in vsakega — ker vsi igramo! Igra mora biti naš manifest, izraz hotenja nas vseh, dokaz navdušenja vseh in za vse. Igra mora biti plamen, ogenj, ki bo gorel iz naših duš, iz vseh duš, da bo zajel še tiste, ki bi ne mislil in ne čutil z nami. Predstavite si 5000 ljudi zbranih v igri, ki navdušeno pojejo, pozdravljajo z robci naša apostola in molijo glasno za svoje oblastnike; 5000 ljudi vstane naenkrat, 5000 rok se dvigne naenkrat v pozdrav! In nikogar ni, ki bi samo gledal... Vsi igramo, delamo, živimo v igri, vsi kakor eden: eno

navdušenje za eno idejo! Kaj mislite: Ali ne bi bila to res silna manifestacija?!

Obračamo se s prošnjo do režiserjev in igralcev naših podeželskih društev in jih prosimo:

1. da si naroče igro (Petančič Davorin, Naša apostola, farna igra pod milim nebom, cena 10 Din, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru);

2. da igro preberejo, preštudirajo in o njej razpravljajo med svojimi igralci in ostalimi društvenimi člani;

3. da širijo duhovno pripravljenost za soigranje pri igri 28. in 29. junija v Mariboru: vsakdo naj se zaveda, da gre igro igrati in ne gledati;

4. da store vse tudi za zunanjo pripravljenost pri sodelovanju: v društvu naj prepojo pesmi, ki jih bomo peli pri igri vsi. Pesmi so: »Vi oblaki ga rosite« — »Kristus mora kraljevati« — »Kraljevo znamenje križ stoji« — »Hvala večnemu Bogu«;

5. da prireditvi zasedejo z domačini vedno prostore skupaj, da bo tako lažje doseči enotno petje in disciplinirano udeležbo pri igri;

6. da to prošnjo smatrajo kot svojo osebno dolžnost: v nekem oziru bo ta igra v Mariboru tudi dokaz za notranjo poglobljenost, versko-duhovno dozorelost štajerskih igralcev. Ta igra bo s svoje zunanje-igralske strani napor in delo ljudskih igralcev za Slomšekovo beatifikacijo.

Za veliko stvar gre, za sveto stvar gre: da bi se svetost slovenskega človeka javno svetu razodela. Dolžni smo Bogu, Slomšku in narodu, da vsak po svojih močeh pomagamo k uresničenju. Ako bo igra »Naša apostola« združila ljudi v pesmih, besedah in gibih, ki bodo odsev notranjega razpoloženja, bo uspela, čeprav ne bo na njej nič umetniškega. Ne gre za umetnost. Gre za doživetje, idejo, prepričanje, navdušenje. Za uspeh igre storite, režiserji in igralci, kolikor morete in — pa molite za uspeh!

D. P.

Ivan-Stanko F Segedek

Podsreda 12.

Kaj je ta fant?

Rešitev ugank je poslati do 28. maja na naslov: Ugankarski striček »Našega doma«, Maribor, Koroška 1. Dva, ki bosta izžrebana, dobita nagrado.

**Rešitev ugank v aprilski številki
»Našega doma«.**

1. Naši velmožje: Anton Martin Slomšek.

2. Repertoar: Koliko glav, toliko misli.

3. Zavozlani trak: Oj blažena leta nedolžnih otrok, k' imate veselje brez težkih nadlog; kako vas jaz srčno nazaj poželim, al' ve ste minule, zastoj še solzim.

4. Velikonočna uganka: Velikonočno jažnje rodi naj v naših dušah novo življenje, novo pomlad!

5. Črkovnica: Norec ima srce na jeziku, moder človek ima pa jezik v srcu.

6. Sončni ključ: S soncem se greje telo, s pesmijo duša.

Prav so rešili: Franjo Jug (4); Franc Sodja (4); Osojnik Maks (3); Enci Josip (3); Franca Vavpotič; Angela Pečnik (5); Sodja Jožef (4); Cesar Anton (4); Jožef Mlakar (4); Joško Makoter (3); Špende Franjo (3); Trbovšek Franc (3); Jožef Čakš (1); Tone kos (4); »Mariborski firbeci« (6).

Izžrebana sta bila: Janko Leber, Maribor, Koroška 1 (za »Mariborske firbece«) in Sodja Jožef, Česnjica 81, pošta Srednja vas.

Mojim ugankarjem: »Vsebirad — Nima-nič«: Sakra biki, skoraj bi si jezik zlomil ob Tvojem imenu. Tvojo ponudbo za po-bratimstvo tudi jaz z obema rokama sprejem. Frtavčkov Gustl in Kurenčkova Než-ka sta tudi že poslala pristopnice. Pova-bil sem tudi g. Petra Rešetarja — pa še ni poslal odgovora. Najbrž se je kje pri rešetanju zamudil, ali pa se mu je rešeto potrgalo, kar pa ni čuda, ko se je nabralo toliko plevla po naši mili domovini. Ne-kateri svetujejo, da naj ustanovimo del-niško družbo z omejeno zavezo. Kdo bo prvak v omejenosti, še ne morem nič go-tovega povedati. Toda če bi recimo slu-čajno prišel zraven Jevtič, ali pa kdo od

slavne JNS gospode, bi prvenstvo v ome-jenosti pripadlo brez debate tej slavni družbi. — Glede mojega kramljanja in po-večave prostora pa moram žal priznati, da o tem odločajo drugi. Ugankarski striček si seveda želi vsaj pet strani, objubljeno imam, da se mi izpolni ta želja ob sv. — Nikoli. — V zadevi razdelitve nagrad pa Ti sporočam, da že ves čas prakticiram po Tvojem nasvetu. — Francka Vav-potičeva: V Tebi sem se pa hudo zmotil. Mislil sem, da znaš sukati samo meho in kuhalnico, sedaj pa sem se pre-pričal, da znaš celo na stroj pisati. Odslej bom z največjim rešpektom odpiral Tvoja pisma. Lepo pozdravljena! — »Maribor-skim firbecom«: Bil je že skrajni čas, da ste mi poslali naslov svojega za-upnika. Mislili ste, da me boste s svojim anonimnim imenom spravili iz ravnotežja. Toda ugankarski striček ni nič firbčen, kdo za tem ali onim grmom tiči. Sedaj, ko je skočil pravi zajček iz grma, sem si ga pa dobro ogledal. Ker je pa »fest fant«, vsaj take informacije sem dobil, ko sem nekoč stikal po Smetanovi, sem pregovoril g. Žreba, da mu je naklonil nagrado. Kako si jo boste pa razdelili, to je pa Vaša stvar. Mene dalje ne zani-ma, ker sem povabljen na važno kumfe-rencio. Ko se vrnem, na svidenje. Vse ugankarje, še bolj pa gđe, ugankarice pozdravlja Ugankarski striček.

IZ UREDNIŠTVA.

F. Čerun. Tokrat mi ni bilo mogoče pri-občiti Tvojega članka. Pride še na vrsto. Drugič pa krajše, ker smo pri Vodstvu mnenja, da naj bodo članki kratki.

»Podrti križ.« S to številko »Našega do-ma« začne izhajati igra »Podrti križ«. Prvi so jo igrali igralci Kmečkega braln. dru-štva pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Z njo so gostovali tudi v Mariboru. Zelo je ugajala. Vprizorilo jo je tudi Slomšekovo prosvet-no društvo v Zagrebu. Prepričani smo, da bo dosegla ta igra na naših odrih popoln uspeh. Vsečina je res času primerna. — »Ljudski oder« v Mariboru bo skušal na prihodnjem režiserskem tečaju dati vsa potrebna navodila za režiranje te igre. Potrebno je, da gre čez vse naše katoliške odre!

Skrivnost sv. maše. Ljudski oder v Ma-riboru je pred kratkim uprizoril versko igro, spisano od Kalderona: »Skrivnost sv. maše«. Uspela je zelo dobro in je po svoji vzvišeni vsebini globoko vplivala na gle-dalce. Priporočamo to versko igro našim odrom, da o njej mislijo in jo uprizorijo. Dovoljenje in rokopis daje Ljudski oder v Ljubljani.

Ljudski oder.

Vaje.

Igralska družina, ki hoče igro dobro podati na odru, mora vaditi. Brez vaj ne gre, niti največji igralski mojstri ne bodo brez vaj ničesar dovršenega podali. Res je, da naši igralci vadijo. Ali se pa vadijo tudi smotrno, po premišljenem, preizkušenem načrtu? Ne! Ravno pomanjkanje načrta je tisto, kar treba grajati. Koliko časa gre v izgubo, koliko malodušnosti nastane radi tega, ker se vaje preveč razvlečejo.

Režiserji morajo pomniti sledeče: Pri vajah naj bodo igralci navzoči vsi brez izjeme. Da kdo že zna, niti najmanj ne opraviči izostajanja. Razume se, da pride kaj vmes, ko mora ta ali oni izostati. Za to je treba pa važnih razlogov. Navzočnost vseh igralcev, vsaj pri veliki večini vaj, je potrebna radi takozvane soigre. Igralec pride na odru kot igralec v stik z drugimi igralci. Da bo soigranje dobro, mora imeti soigralca že pri vajah pred seboj, ker se je sicer bati, da pri predstavi ne bo tiste skladnosti, ki je potrebna.

Režiser bo torej z vajami skušal doseči to, da bo igra v vsakem oziru, tako jezi-

kovno, kar tiče slovenščine, kakor tudi vsebinsko, dobro podana. Treba je znati vloge na pamet, treba je vedeti za vsak korak, za vsako kretnjo, za način izgovorjave. Treba je posamezne vloge tako razumeti in jih podati, kakor to zahteva pisec igre, oziroma igra sama po sebi.

Dosedaj se je pokazalo, da je treba razporediti vaje, če hočemo doseči zaželeni uspeh, takole: Prva je tako zvana bralna vaja, z namenom, da spoznamo besedilo, jezik, vsebino igre; naslednje vaje se imenujejo aranžirane vaje, ki imajo namen igralca udomačiti na odru; sledijo vaje z vlogami in končno vaje brez vlog. Zadnja vaja pred predstavo je tako zvana generalna vaja. Posebno sta važni bralna vaja in aranžirana. Takrat je treba navzočnosti vseh igralcev.

V prihodnjih številkah bomo dali navodila za te in one vaje. Smotrnost zahteva, da se režiserji držijo tega preizkušenega načina vaj. Korist bo velika: pridobili boste na času in jamstvo imate, da bo igra res dobro podana. Igralec.

VSAK

SLOVENSKI GOSPODAR

ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE

EDINO LE PRI

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

ZAVARUJE: POŽAR — VLOM — NEZGODE

KASKO — JAMSTVO — STEKLO

ZVONOVE — ŽIVLJENJE

KARITAS

Podruž. Celje: Palača Ljudske posojilnice

Glavno zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari

Izdaja Konzorcij Našega doma. — Urejuje in predstavlja lastnika dr. Josip Meško. — Tiska Tiskarna sv. Cirila, predstavnik Albin Hrovatin. — Vsi v Mariboru.